

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIRA

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXV.

V Celovcu, 14. julija 1906.

Štev. 28.

Današnja številka obsega 6 strani.

Dr. Lemiš in koroški Slovenci.

V zadnji številki našega lista smo le na kratko omenili govor poslanca dr. Lemiša, ki ga je govoril v odseku za volilno reformo, ko se je glasovalo za Koroško. Ne vemo sicer, ali podpišejo vsi koroški Nemci besede dr. Lemiša, ali gotovo je, da se njih večina, prav gotovo pa vsi oni, kateri imajo glavno besedo v deželi, strinjajo z besedami velikega Nemca dr. Lemiša, slovenskih prednikov vsenemškega sinu.

In govoril je dr. Lemiš:

Nemci so prostovoljno ponudili Slovincem en mandat na Koroškem s pogojem, da druga razdelitev dežele v volilne okraje ostane nedotaknjena. Nemški nacionalci dobe itak od ostalih devet mandatov le sedem, ker enega dobe nemški konservativci, enega pa socijalni demokrati. Potemtakem so nemški nacionalci na izgubi v primeri s sedanjim zastopstvom iz dežele. Sploh pa so Nemci v južnih deželah prikrajšani, ker so tako neumni, da so drugim pravični.

Število Slovencev na Koroškem se vedno krči. Po zadnji ljudski štetvi jih je le še 90.000. „Upam, če se bom zelo postaral, da se bo to število še bolj skrčilo.“ Vzrok temu pa ni morda izseljevanje, temveč dejstvo, da je na Koroškem narodnostno vprašanje le vprašanje druge vrste. V tej deželi se vrši le boj med črnimi in belimi, med napredkom in zastankom. Le v enem okraju, ki bo pripadel Slovincem, bivajo res narodni Slovenci, in sicer konservativne barve, vsi drugi Slovenci v deželi pa stopajo z Nemci „roko v roki“. Dokaz za to je, da je bila cela vrsta nemških poslancev izvoljena tudi s slovenskimi glasovi. Sudetski Nemci večkrat predbacivajo koroškimi, da so nasproti narodnim nasprotnikom prezmerni. Koroški Nemci delajo to iz praktičnih vzrokov, kajti ako bi ravnali drugače, bi bilo konec miru v deželi. Sicer pa imajo Slovenci tudi v nemških krajih vse, kar hočejo. Pridiguje se slovensko, slovensko prebivalstvo dobiva svojo pravico pred nemškimi sodniki, in mnogo jih je bilo zadovoljnih s tem, da pošljejo svoje otroke v nemške šole. V družabnem življenju so koroški Slovenci zastopani

samo po duhovnikih. Nasprotno ni niti enega slovenskega plemenitaša, niti enega slovenskega častnika, nobenega slovenskega tehnika, zdravnika, profesorja itd. Sicer pa, ako bi se tudi poskusilo dati Slovincem eden ali dva mandata, bi pripadla ta mandata v prvih 20 letih nemškimi kandidatom, kajti „fortšritlih“ Slovenci na Koroškem glasujejo vedno za „fortšritlih“ nemške kandidate. Prihajajo na politična zborovanja s „pezdeci“ in pojejo „Wacht am Rhein“ ravno tako kakor Nemci. Koroški Nemci bi bili v teh razmerah lahko za to, da se ustanove slovenski mandati, ker bi imeli od tega dobiček. Pa ne marajo tega, ker niso tako lačni mandatov, kakor druge stranke. Slovincem gre po številu prebivalstva, posesti in omiki največ eden mandat. Naj se torej glasuje za vladno predlogo. Nemci glasujejo le pod pogojem, da se sprejme vladna predloga neizpremenjena, zanjo. Sicer ne bi več sodelovali in bi v zbornici glasovali proti.

Tako je govoril Lemiš.

Pač se je moral truditi ubogi dohtar, da je v eni sapi naklobasal toliko neresnic, toliko grdenj in zasramovanj slovenskega naroda na Koroškem. Poznamo pač dobro naše koroške „velike“ Nemce, ali od človeka, ki gotovo zahteva, da se ga ima za olikanega in omikanega, bi človek kaj takega skoraj ne mogel pričakovati. Res žalostno!

Da, po zadnji štetvi nas je le še 90.000 Slovencev na Koroškem. Pa ali ne veste, kako nesramno, kako satansko se je delalo z nemško-nacionalne strani na to, da se je požrlo čim največ Slovencev? Ne, nismo se izselili, in narodnostno vprašanje ni pri nas vprašanje druge vrste, temveč nemškonacionalno štetje je krivo, da nas je izginilo v dvajsetih letih 30.000 z vsem prirastkom. Kako naj se pa drugače razlaga gorostasno dejstvo, da se je v dvajsetih letih pomnožilo prebivalstvo cele dežele samo za 18.000, število Nemcev v deželi pa za celih 28.000? In ali to ni čudno, da so sedaj cele vasi, ki so bile pred 10 leti še popolnoma slovenske, sedaj popolnoma nemške, seveda le po uradni statistiki, kajti v resnici so ravno tako slovenske, kakor prej! Na tak način bo dr. Lemiš pač lahko dočkal, da se bo požrlo v nekaj letih še par tisoč koroških Slovencev.

Vzlic temu pa imenujemo trditev, da je

samo še v „vladnem“ slovenskem volilnem okraju še nekaj narodnih Slovencev, drugod pa ne, gorostasno neresnico. Ali je naš slovenski Rož že res nemški? Ali je celovška okolica res že popolnoma nemška? Ali je naša Zila že res popolnoma v nemških rokah? Ali so vsi uradno naštetih 52.000 Slovencev, ki ne bivajo v „vladnem“ slovenskem volilnem okraju, res sami „fortšritlarji“, nemčurji, slovenski izdajalci? In med požrtimi? E, gospod dohtar, še tu je marsikaka trda slovenska narodna kost, ki vam prav težko leži v želodcu!

In pravite, da nas iz praktičnih vzrokov preveč ne pritiskate. No, vaše praktične vzroke poznamo prav dobro, in ne pritiskate nas pa za to ne bolj, ker ne morete tako hitro iznajti kake nove „preše“, s katero bi nas še bolj. Mar vam je za mir v deželi, toliko kakor volku za kalno vodo, ki je spodaj stoječi ovci očital, da mu jo kali. In če se bahate, da ste izvoljeni vi in še marsikak drug s slovenskimi glasovi, vam povemo, da to ni res. Niti enega slovenskega glasu niste dobili, pač pa glasove nemčurjev, izdajalcev slovenskega rodu in jezika, glasove ljudi, ki pljuvajo v svojo lastno skledo.

Kar se tiče slovenskih pridig, imate prav, ali kako dobiva slovensko ljudstvo pred nemškimi sodniki svojo pravico, to je pa druga stvar. Ali je to pravica, da Slovincem ne sme pred sodnikom govoriti v svojem materinem jeziku, da se ga kontumacira, ako hoče govoriti slovenski? Da, tako pravico imamo, in tako nam narivate. Glede šol — — —, no, o tem bi bila vsaka beseda preveč. In potem se še predrznete očitati nam, da nimamo inteligence! Ali vzlic tem šolam smemo reči, da ste krmili volilni odsek z očitno neresnico. Ali ni grof Christalnig, potomec ene izmed najstarejših koroških plemenitaških rodbin, Slovenec? Ali major baron Rožar ni naš? Enega zdravnika imamo v deželi, dva druga sta vsled nemškonacionalnih pritiskov morala iskati svoj kruh drugje. Trije profesorji delujejo med nami, dva zunaj dežele, ker na Koroškem „ni prostora“. Imamo slovenskega notarja, geometra itd. Profesor Stefan, luč dunajske univerze, je bil Slovenec. Košat je Slovenec, čeprav si ga vi lastite. Tako bi mogli nadaljevati še dolgo, dolgo.

Lepo pa je, da je dr. Lemiš priznal, da nimamo pričakovati koroški Slovenci nobenega mandata, kajti njegove besede nam kažejo, da

Podlistek.

Pod belo suknjo.

Par žalostnih in veselih iz vojaškega življenja — napisal Josip Bekš.

(Konec.)

8. Nesreča v sreči ali veseli zaključek.

Poprej si sukal sabljico,
Sedaj boš ljubico . . .

Narodna.

Manever je splošno in brez malih nezdod srečno minil. Par alarmov po noči sta tudi doživela naša junaka, in v glavo ni šlo nobenemu kako more dovelj uspešno streljati tudi v temi.

Lukec je imel ravno pri zadnji vaji srečno smolo. Lesti je moral s patroljo navkreber in kmalu zaostal.

„Bom pa rekel, da sem se zgubil“, si je mislil, legel med praprot in se vdal svobodnim mislim.

Tako lepo so pluli nad njim rožasti oblaki, noben list se ni ganil v vejevju, tam daleč v sredini gozda se je oglašala kukavica.

„Kdo bi lazil vedno za sovražnikom, ko ni treba, ko smo v mirnem času.“

V čutarici je imel sladko črno kavo, ki jo je srebral in štel, koliko strelbov bo počilo pri vaji. Naštel je že okoli sto, pa se je menda zmotil, ker je hipoma utihnil in s sladko zavestjo, da ne stori nikomur nič žalega, zadremal.

„Pok — pok — pok“ je grmel v dolini, Lukec pa je vse to preslišal, kakor bolnik tik-

takanje sobne ure. Pok — strel je zagrmel čisto v njegovi bližini, Lukec je planil kvišku. Nikogar ni uzrl, le suho vejevje je šumelo. Legel je na trebuh in pripravil puško, misleč, da bo dana danes njemu prilika skrbeti za „menažferbeserung“. Pa niti zajec, niti kaka druga zverina ni hotela mimo njega. Za grmovjem, ki ga je razmikal z roko, sta vzrastla kot iz tal dva lovca — sovražnika.

„Halt!“ je zakričal eden izmed obeh in držal puško za strel pripravljeno, drugi pa je segel z roko po Lukecu.

„Pa ne boš kaše pihal“, mu je odvrnil Lukec, se bliskoma zavalil, da mu je bilo lažje vstati in planil po konci.

„Halt, sie sind gefangen“, sta vpila lovca, Lukec pa jo je brisal navzdol, ne ozrši se ne na levo, ne na desno.

Pa mu nista zopet druga dva zastavila poti od spredaj!

„Halt, gefangen!“

Lukec pa je imel že od rojstva trdo butico.

„Tako po cenil ne, kar streljajte, če zadenete“ in zavil je na levo ob hribu. Znoj mu je lil čez obraz. Spomnil se je, kakšna sramota bi bila zanj, če ga ujemô, in z dvojno močjo je pospešil tek.

Lovce je seveda jezilo, da imajo toliko posla z enim samim, a zasledovali so ga vendarle vztrajno.

Lukec je v največjem veselju opazil, da se bliža pomoč. Onkraj potoka je hitela nasproti patrolja, h kateri je spadal. Vnel se je boj „na življenje in smrt“; lovci so streljali, patrolja pa jim

je dvojno odgovarjala, dokler ni obema strankama zmanjkalo streljiva.

Še par sto korakov — Lukec je krenil k potoku, in ker ni bil preglobok, ga je hotel prebresti. Obrežje je bilo precej visoko in skalnato. Misleč, da ga lahko tudi preskoči, ker je bilo onostransko obrežje dokaj nižje, in potok ne preširok, se je zaletel. Zadnji korak ni bil pravilno odmerjen, a bilo je prepozno. Z desno nogo je priletel samo na rob obrežja; začutil je divjo bolečino v stopalu in štrbunknil vznak v vodo. —

Patrolja in lovci so se zakrohotali, Lukec pa je zavpil na pomoč.

„O le napij se je malo, pa ohladi se v potoku“ so se norčevali na bregu, Lukec pa je bil ves pod vodo in obupno bil z rokama po površju.

„Plavati se uči.“

Utonil bi bil, da ga niso že zadnji trenutek izvlekli iz vode. Težko je zasopel na bregu; nič bi si ne storil iz vsega tega, da je mogel stati na obeh nogah. V desnem stopalu je čutil bolečino, da je zastokal, hoteč se opreti na bolno nogo.

* * *

Ležal je v vojaški bolnici. Desna noga mu je bila zatekla, in stopalo je bilo podobno velkanski hruški. Zlomil si je kost v pregibu. Ni bilo tarnanja iz njegovih ust, in če mu je vojaški zdravnik pretipaval bolno nogo, je samo krčevito stiskal posteljno ograjo. —

Vsak dan dvakrat je bil obisk bolnikov. Vojaški zdravnik je bil dober gospod, in Lukec ni bilo treba stradati. Boljša hrana: pečenka, zvečer šunka, dvakrat na dan mleko — ej, pa

se ni niti poskusilo, dati nam kaj. Potemtakem je besedičenje, da se nam je prostovoljno ponudil en mandat, po lastnih besedah Lemiševih prazna farbarija. Hvala lepa na tej odkritosrčnosti, katera se pač malo strinja z drugo trditvijo, da niso nemški nacionalci lačni mandatov, kajti požrli bodo tudi „vladni slovenski“ mandat s pomočjo tistih „dobrih“ Slovencev, ki se kažejo s pezdeci na nemških zborovanjih in z drugimi hajlovci vred tulijo svojo „bohtel am ran“.

Govoril in dogovoril je veliki vodja nemških nacionalcev, in njegovim besedam so verjeli vsi, katerim srce bije za lepi „mir“ na Koroškem. In glasovali so potem Nemci od prvega do zadnjega, najzagrizenejši lutrovske prusaki v zvezi s krščanski socijalci in konservativnimi Nemci za „pravično“ vladno predlogo, o kateri se je minister Bienert sam izrazil, da je krivična koroškimi Slovencev. Mi koroški Slovenci pa udanostno pričakujemo časa, da bomo mirno zaspali požrti v nemško-nacionalnem želodcu!

Nekaj misli o koroški šoli.

Prišel je zopet praznik naših sv. bratov Cirila in Metoda. Kresovi so zagoreli po slovenskih planinah, narod je proslavljal svoja učitelja: in onadva sta zrla na ta krasni slovenski svet, zrla sta i na tužni Korotan. Ne rabim zastoj besede tužni, res je tužni. Zdi se mi, da se je zračilo oko sv. Metodu, solza je privrela na njegovo lice, ko je zrl na koroško zemljo, na slavna tla slovenskih knezov. Kje ste danes knezi, da bi delili pravice koroškimi Slovencev? Vse tiho — Vidiš, dé Ciril, dala sva jim pismo, dala jim knjigo slovensko, a prišel je tujec in vzel jim vse — tisti tujec, ki je tebe teptal in zapiral v ječe, —

Toda kresovi so pogoreli, zopet smo na realnih tleh in treba je delati. Pismo in knjiga, to je tista sveta zapuščina, katero sta nam prinesla sv. brata, a kje jo še ima Korošec? Skoro bi rekel nikjer.

Mnogokrat sem že čital misli tega ali onega pedagoga, vsak je mnenja, da se mora otrok učiti v svojem materinem jeziku. Nočem tu navajati imen, ker bi bilo brezpotrebno, a poudariti hočem, da so posebno Nemci oni možje, ki vedno in vedno trdijo: materinščina je podlaga vsakemu nadaljnemu razvoju. Človek bi tedaj mislil, da tudi delajo tako, a ni res. Zase seveda že skrbijo, in če je v kakem kotu par sto Nemcev, že hočejo imeti ljudsko šolo v svojem jeziku — kakor to izvajajo na Koroškem, to je večini Slovencev skoro neznan. Tretjina Korošcev, t. j. Slovenci, nimajo svoje šole, edina slovenska šola je družbina v Velikovcu. Najboljše „slovenske“ šole za koroško deco so utrakvistične, kjer se poučuje slovenščina prvo leto iz knjige, ki obsega vsega besedila 42 in 8 strani, tedaj vsega skupaj 50 strani. Ta knjiga je „Slovensko nemški abecednik“ ali „Slovenisch-deutsche Fibel“, katerega je napisal Karl Prešern. V rokah imam precej oguljen izvod, katerega je rabil mlad koroški dečko ter mi ga poslal na ogled. Nočem

nikakšnega snaženja in vaj, to je bilo kakor nalašč za Lukca in ostal bi bil rad vedno v bolnici. Tako je vsaj mislil prve dni. A iz dni so zrastle tedni, iz tednov mesec — dokaj bolečin je že prestal.

Stopil je že za silo tudi na desno nogo, a to le za silo in čutil je še vedno bolečine.

Miha ga je obiskal samo prva dva tedna enkrat, dasi je Lukec po njem večkrat popraševal.

„Pokorno »meldam« boljše, gospod »regimentcarret«, a boli me še vedno, da ne morem trdno stopiti“, je javil Lukec nekega dne pri predpoldanskem vizitu vojaškemu zdravniku, v spremstvu bolnišničnega komandanta.

Gospoda sta nekaj govorila med seboj, kar ni nihče razumel od bolnikov, pomajala z glavama in odšla v drugo sobo.

„Domov te pošljejo, Potisek“, mu je šepetnil pomenljivo bolniški strežnik, ki je bil tudi vojak, in Lukec ga je neverjetno pogledal.

„Da, da — domov, superarbitriran boš“ je ponovil strežnik, ko mu Lukec ni dal odgovora.

„O vém, po treh letih — kakor vsak drugi“, je odvrnil Lukec, ter mu pokazal hrbet, kakor bi hotel zaspiti.

„Hajer gemer!“ je zavpil Lukec, ko je prišel iz bolnice k stotniji.

„Komis fasen —“ je dodal frajtar Sluga in ga pogledal od glave do nog.

„Niks komis fasen, v civil, v civil gremo.“

V najhujšem nalivu, a popolnoma varen pod dežnikom, je prisopihal Lukec v domačo vas.

se spuščati v podrobnosti, le nekaj splošnih opazk bi rad povedal. Za slovensko abecedo porabi pisatelj 42 strani, za nemško 49, kar pride sicer v poštev radi raznih nemških črk, ki jih mi nimamo, a knjiga za slovensko deco naj bi imela nemščino kot stransko stvar, ne pa kot glavno, kar se vidi tudi pozneje, ko odloči slovenskim berilom le 8 strani, nemškim 11. Kako naj se naša deca nauči slovenščine na teh osmih straneh, kajti abeceda ne pride v poštev. Jaz sem le radoveden, kaj bi Nemci rekli, ako bi jim dali mi tako knjigo v roko! Tistih osem strani tedaj čita otrok v prvem letu, če sploh pride iz teh raznih abeced do čitanja. Celih osem abeced se mora učiti! Štirikrat slovensko in štirikrat nemško. Potem pa preobloženje že v prvem letu s tujim jezikom, kateri mu je pozneje tudi učni, kajti slovenskega ne sliši več. Ali ni žalostno, kar mi je pripovedoval prijatelj s Koroškega, da je še kot tretješolec pisal očetu nemško, ker slovenskega ni znal. Taka šola, tak načrt pouka ubije v otrokih vso narodnost, zamori jim ljubezen do materinščine, katero dostikrat pozabijo in se je potem sramujejo pred Slovenci govoriti, ker se boje, da bi se jim smejali. Nemški govore seveda gladko, ker so se učili, slovenski ne znajo. O vzgoja, vzgoja! Ali se to pravi vzgajati mladino? Ali je to kaj drugega kot ponemčevanje?

Da, da, goreli so kresovi po domovini, a malokdo je mislil na oni mladi koroški rod, ki hodi z „Abecednikom“ v šolo, ki si mora v potu svojega obraza na zemlji svojih slavni očetov tlačiti v glavo tujo navlako. Kje so veseli dnevi šolskih let, kje so oni sladki spomini? Nikdo jih nima, ki je še naš, drugi so v nasprotnem taboru. Če primerjam nekaj slučajev, šele vidim, kako žalostno je koroško šolstvo. Na Kranjskem ali Primorskem sem čul včasih tarnati starše o slabih šolskih uspehih itd.; kaj pa Korošec? Deca se uči nemščine, a on je trd Slovenec. Za nekaj let je otrok poln nemškega duha, slovenski je pozabil skoro docela — — o, to je žalostno, to!

Toda ne obupajmo! Še bodo goreli kresovi in prišel bo čas, ko bo tudi tebi, koroška deca, prisijala boljša doba. Vidva pa, sv. brata, vzemita ta mladi rod, ta ponos Koroške pod svoje okrilje, kakor je to storil že naš Spasitelj z besedami: „Pustite male k meni priti.“ J. B.

Koroški Slovenci pokopani!

Nemški mandat za Kranjsko je sprejet. Štajarski Slovenci dobe še en mandat, nas koroške Slovence se je pokopalo za vedno. Predlog, da se še enkrat obravnava o Koroški, je bil odklonjen s 25 glasovi proti 19.

Koroške novice.

Volilna reforma. V odseku za volilno reformo se bije že par dni strasten boj za nemški

Nikamor se nima deti, njegov prejšnji gospodar je umrl in zapustil gospodarstvo mlajšemu.

Ravno je sklenil, da bi se udingal pri tem, in meril že korake mimo Robasove proti njegovi hiši, kar prileti iz Robasovine — Lenica.

„Lukec, kam pa ti.“

„Za nosom in vedno dalje“ se je odrezal Lukec pa še okrenil se ni.

„Poglej ga no, kako je možki“, je dejala Lenica svojemu možu — Smoleževemu Mihi, ki je prišel za njo na vrata.

„Oho, Lukec — kam pa?“

Šele zdaj se je okrenil, in čez par minut so sedeli vsi trije pri mizi v živahnem pogovoru. Tudi stari Robas jo je primahal in pobotali so se tako, da ostane Lukec pri „mladem“ Robasu za pomagača pri delu. Ne za hlapca, sem pa tja bo včasih kaj prijel, pogledal na polje ali na mlin, pa se bo živel.

Lukcu je bilo všeč. Z Miho sta se dobro razumela, z Lenico, ki je bila vrla gospodinja, tudi, drugih pa poleg starega Robasa itak še ni bilo pri hiši.

In če pogledamo danes na Robasovino. — Okrog hiše se podi sultan za četrto otroki, enega ima v naročju Lenica, drug jaše na Mihovih kolenih. Lukec še vedno šepa in še vedno pomaga pri delu; včasih se razplete pogovor na „menadžerbeserung“, da bi se pa Lukec ženil, se nam ne zdi dovolj utemeljeno, ker je popolnoma zadovoljen.

Pa recite, da ni sreče na svetu in božjega blagoslova!

mandat na Kranjskem. Izmed nemških strank je izjavila kršč.-socijalna, da glasuje za ta mandat le tedaj, ako dobe Slovenci kot kompenzacija en mandat na Štajarskem ali Koroškem. Isto je izjavil tudi dr. Šušteršič. Drugi Nemci odbijajo vsak kompromis. Italijani, ki so v zadevi Koroške glasovali z Nemci, zahtevajo, da se jim dasta dva mandata na Goriškem in v Istri. Ker niso dosegli sporazumljenja z Nemci, so začeli z obstrukcijo. Seja v sredo je bila pa celo nesklepčna in se je vsled tega morala zaključiti. — Odločnost Italijanov, ki imajo v odseki samo dva zastopnika, nam imponira tembolj, ker moramo z obžalovanjem priznati, da slovenski poslanci ali ne smejo ali nočejo s tako odločnostjo zastopati koristi obmejnih Slovencev. Izjavljamo, da eden slovenski mandat na Štajarskem ali Koroškem ni nikaka kompenzacija za nemški mandat na Kranjskem. Nam našo pravico, najmanj dva gotova mandata, sicer proč z vsakim kompromisom, proč z volilno reformo! Slovenski poslanci morajo z obstrukcijo zabraniti vsako nadaljno razpravo v odseku, ako se ne ugoditi tej naši tako krvavo upravičeni zahtevi!

Za predsednika celovškega deželnega sodišča je imenovan dr. Alfred Schmid plem. Sachsenstam, dosedaj sekcijski načelnik v justičnem ministrstvu.

Škandal imenujejo tukajšnji in tudi graški hajlovski listi dejstvo, da je izšel v letošnjem šolskem poročilu c. kr. gimnazije v Celovcu spis g. profesorja Scheinigga o slovenskih imenih borovelskega okraja, češ da je to slovensko-nacionalna agitacija. Ob enem pravijo, da spis nima nikake znanstvene vrednosti, kar naj bi se sodilo po „sodelovalcih“: dveh slovensko-nacionalnih dijakih v Gradcu, „hujskaškem“ župniku Singerju v Škofičah, kapelanu Lučovniku v Št. Jakobu, enem bogoslovcu v Celovcu in osmošolcu Janežiču. Ne vemo sicer, kake kapacitete znanosti sodelujejo v enakih slučajih pri kakem nemškem delu, ali to vemo, da ni ravno treba biti bogve kak svetovno znan učenjak, da more zapisati ime kake njive ali travnika. Vsekako pa so si hajlovski listi privoščili velikansko nesramnost, ko so, zamolčavši imena drugih dijakov, imenovali edino le g. Janežiča, misleč: no, temu osmošolcu se morda da še kaj škodovati. To se jim ni posrečila, kajti gosp. Janežič je par dni prej, predno so ga denuncirali, z dobrim uspehom dovršil maturo. Iz vsega pa se vidi, da naši nasprotniki smatrajo Rož že v resnici popolnoma za svoj, ker napadejo vsakogar, kdor se pdrzne imenovati kako slovensko ime v slovenskem Rožu. In res tudi skušajo sedaj, ko je stekla železnica, preplaviti Rož, kajti vsak vlak privleče cele trope nemškonacionalnih kulturonošcev v naše kraje. Ali bodo ti res tako kmalu ponemčili vse, kar je slovenskega v Rožu? Naša sveta dolžnost je, da varujemo in branimo svojo posest z vsemi svojimi silami.

Prvi slovenski koroški delavski shod, ki se je vršil v nedeljo, dne 8. t. m. v Kapli ob Dravi, se je obnesel nad vse pričakovanje izvrstno. Dopoldne je deževalo in ni bilo misliti na večjo udeležbo. Popoldne pa se je razjasnilo, in ko se je shod začel, je bilo dvorišče pri Zecu in obe verandi popolnoma zasedeno. Bilo je gotovo do 250 udeležnikov. Zastopana so bila vsa štiri koroška slovenska delavska društva, celovško, podljubeljsko, podsinjsko in prevaljsko. Sodelovali ste pa tamburaški društvi „Bisernica“ iz Celovca in „Strel“ iz Borovelj. Kot sklicatelj otvoril shod gosp. dr. Ehrlich iz Celovca, na kar se izvoli za predsednika shoda podpredsednik celovškega društva, g. Ravnik, ki pozdravi navzoče in poda besedo g. msgr. Podgorcu. Govornik je v svojem lepo zamišljenem govoru proslavljal „delo“. Zgodovinsko je dokazal, kolike vrednosti je delo za človeški rod, in le delo, telesno združeno z duševnim, more zagotoviti človeškemu rodu srečo in blagostanje. Zato pa čast delavskemu stanu in nazaj iz onega mrtvila, ki ne pozna dela, h krepkemu, telo in dušo oživljajočemu delu! — Kot drugi govornik je nastopil g. Osana, član celovškega društva, ki je v krepkih, s svežim humorjem prepletenih besedah pozivljal k čitanju in naročevanju dobrih časnikov. Posebno dva: „Naša moč“ in pa „Mir“ naj bi bila doma v domu vsakega slovenskega koroškega delavca. Tretji govornik, g. župnik Maierhofer, je govoril o abstinenci. Kdor pije alkoholične pijače, naj bi se vselej prej vprašal, ali mu to ne škoduje. Ne samo nezumno, tudi zmerno pitje škoduje, in koliko bi si ljudje prihranili, ako bi denar, ki ga izdajajo za pijačo, shranjevali. Najbolj pa se je treba varovati žganja, ki je v resnici strup za človeško družbo. Naj torej vsak gleda na to, da se bo skušal varovati svoje lastne škode, ki mu jo prinašajo alkoholične pijače. To ne bo samo

njemu v korist, temveč tudi celokupnosti, našemu narodu. — Med posameznimi govori se je vrstilo petje in tamburanje. Pevski zbori vseh društev, gotovo do 50 pevcev, so zapeli skupno par lepih pesmi, pozneje pa tudi vsako društvo zase. Prosta zabava je bila neprisliljena, domača, in gotovo ni nikomur žal, kdor se je udeležil shoda. Pevcem in tamburašem, posebno pa še mlademu društvu „Strel“, odkritosrčno priznanje. Pohvalimo naj tudi dobro postrežbo slovenske Zecove gostilne, katero pripravljamo domačim in od drugod prišedšim Slovincem. — Shod delavskih društev je pokazal, kako krepko se je v tem kratkem času že razvila naša mlada slovenska organizacija. Tu si videl na vseh obrazih navdušenost za svojo stvar in krepko voljo, stopati naprej po potu napredka. Nič one mlačnosti, nič omahljivosti! Le tako naprej, in slovenski Rož ne bo nikdar tujčeva last. In to je bil prvi skupni shod, kateremu jih mora slediti več. Ne vsako leto samo enega, vsaj vsak tretji mesec naj bi se sešla društva na take shode, kajti vsak, kdor je videl ta shod, mora reči, da se nadeja od njega najboljših posledic. Torej le naprej v združevanju, kajti v njem je moč, katera premaga vse ovire. Po združevanju, po organizaciji k napredku, svobodi, sreči in blagostanju!

Duhovniške in cerkvene stvari. Štiridesetletnico praznujejo letos gg.: Izidor Billek, župnik, Meiselding; profesor dr. Alojzij Cigoj; dr. Anton Müller, stolni školaštik; p. Salez Pirc, št. Pavel; Anton Richter, dekan, Trg; Franc Urabl, dekan, Berg; Anton Waldner, župnik, Reichenfels; Ferdinand Wappis, stolni kanonik. — Premeščeni so sledeči gg. kapelani: Robert Krappinger iz Guttaringa v Gmünd; Josip Knolz iz Šmartna pri Beljaku v Hüttenberg; Janez Koch, kapelan v Obervellach, kot provizor v Hohenpressen; Jos. Miklavič iz Št. Ilja kot provizor v Gorjanje, Anton Almer iz Gmünda v Volšperg; Henrik Hopfgartner iz Volšperka kot provizor v Ausserteuchen; Feliks Fiebiger iz Hohenpressen k mestni župniji v Celovec. — Letošnji gg. četrtoletniki so nameščeni na sledečih kaplanijah: Josip Dicker v Šmartnu pri Beljaku; Florijan Joham v Obervellach; Tomaž Klampferer v Guttaring; Val. Lackner v Sveče; Ivan Sekol v Šmihel nad Pliberkom; Tomaž Ulbing v Št. Ilj ob Dravi.

Hodiše. (Nesreča.) V ponedeljek, dne 9. t. m., popoldne se je vozil dr. Gebert iz Celovca s svojim velikim motorkolesom skozi Hodiše. Ker pa to kolo močno ropota, se je splašil konj Pavla Aichholzer, p. d. Čebra na Železnici. Hlapec, ki je konja držal ob brzdi, je nesrečno padel, prišel pod težkonaloženi voz in si zlomil levo nogo pod kolenom. Zlomljena kost pa je predrila meso in tako napravila veliko rano. Kolesar pa se ni zmenil za nesrečeža, ampak vozil tebični menič naprej. K sreči so bili drugi bolj usmiljeni ljudje blizu, ki so ubožcu rano zavezali in ga prepeljali v celovško bolnišnico.

Gozdanje. Shod, katerega je priredilo katoliško slovensko izobraževalno društvo Gozdanje-Jezerce, 29. junija na Velikem Strmcu, bil je za naše razmere povoljno obiskan. Predsednik pozdravi v imenu društva navzoče, otvori shod in da besedo g. Sadjaku, ki nam razloži v temeljnih besedah namen svobodne šole, katero mislijo osnovati naši nasprotniki. Naj se odpravijo v šolah verske vaje, jako spretno, zakaj na ta način se lahko spravi iz šol veronauk, ali to gre še prepočasno, treba je odmakniti mladini izpred oči razpelo, podobo križanega. Prostost naj ima hudobija. Sicer hočejo, da bi se v šolah poučeval veronauk, ali ta imenitni posel, katerega smejo zdaj opravljati le osebe, katere cerkvena oblast zato sposobne spozna, ta posel hočejo opravljati sami. Končno pozivlja navzoče, naj bi se v tej zadevi napravljali protestni shodi, na katerih naj se glasuje zoper svobodno šolo. Nato povzame besedo Bernard Schwarz, ki nam pojasni v kratkih potezah, da nezmerno uživanje opojnih pijač škoduje zdravju, premoženju. Alkoholizem je vzrok slabega gospodarstva in razdira družinsko življenje. On je nam do zdaj uničil v narodnem oziru vse naše delo. Zmernost je edina rešiteljica, katera nas more rešiti, da ne propademo v gospodarskem in narodnem oziru. Nato se oglasi domači gospod župnik Lavrinc. Govorec iz dna srca, izrazi, da bi se moglo v društvih več dobrega doseči, če bi se mladeniči bolj zanimali za narodno stvar. Res je, da naše društvo trpi veliko od strani nasprotnika, kljub temu ne smemo obupati. Naj se prirejajo shodi, mesečna zborovanja, katerih se je treba redno udeleževati. Potrebna je abstinence, zakaj? Mi potrebujemo treznih mladeničev. Novi davek na mošt in vino nas sili, snovati abstinentna društva. Pomislimo, ta davek so nam naložili nasprotniki, ali bomo še zanaprej za nje glasovali? Nato B. Schwarz govori o organizaciji, da le z združenimi močmi

je mogoče, nam si pridobiti pravice, katere nam grede. Mladenič Tomaž Winkler pozivlja, naj se ne zmenimo preveč, če nam nasprotniki očitajo, da smo hujskači. Če prirejajo shode drugi, zakaj bi jih ne prirejali mi. Opravičeno je naše delo, zakaj mi tirjamo samo to, kar nam gre. Schwarz se zahvali vsem navzočim, posebno častitim duhovnim govornikom, nakar predsednik društva zaključil shod.

Brnca. (Ciril-Methodova slavnost.) Da je Brnca zavedna narodna postojanka, to je že obče znano. Vse prizadevanje naših nasprotnikov ponemčuriti brnško prebivalstvo, se odbija ob trdnih značajih zavednih fantov in deklet. In ta zavednost Brnčanov se je pokazala tudi ob priliki Ciril-Methodovega imendana. Kakor po vsej širni slovanski domovini, se je 4. julija tudi na Brnci na dostojen način počastil spomin teh dveh slovanskih apostolov. Veliki Ščebnu je pričal, kako znajo Brnčani spoštovati slovenske junake, pokazal pa je zajedno našim nasprotnikom, da zastoj steguje svoje grabežljive roke po tem krasnem kosu slovenske zemlje. Poleg kresa so streljali s topiči, po zraku so švigale raznobojne rakete. Pred kresom stopalo je v krogu neprenehoma 12 dečkov z lampijoni v belo-modrih-rdečih barvah, kar je napravljalo posebno svečanosten vtis. Poleg slovanskih pesmi razlegali so se po zraku tudi mili zvoki slovanske tamburice. Ko se je vse to končalo, korakali so v slovesnem sporedu z lampijoni proti vasi. Sredi vasi zapeli so par slovanskih pesmi, nato napravili pred župniščem podoknico, na kar so odšli na Pogličev vrt. Ko se jim je tu v kratkih potezah označil pomen slovanskih apostolov pa naš narodni razvoj, se je še pozno v noč razlegalo petje in tamburanje naših vrljih fantov. Zročemu to nenavadno navdušenje brnških fantov in mož za narodno stvar se mi je nehote vrivala misel: Ako bi vsi koroški Slovenci bili vsaj približno tako zavedni kot Brnčani, bi nam pač nikakor ne bilo treba jadikovati o „tužnem Korotanu“. Brnčanom pa kličemo pri tej priliki: Le tako naprej! Pokažite, da ste možje — značajji. Korotanski.

Borlje. Dne 1. julija so imele požarne brambe celega okraja v Goričah shod. Bile so slovesno sprejete v Borljah in Goričah. Na shodu se je poudarjal namen požarnih bramb in sloga med Slovenci in Nemci. Kako si pa nekateri to slogo mislijo, se je pokazalo s tem, da je na šoli visela frankfurtarica, in sicer v pročelju, torej na prvem mestu, na desni strani koroška zastava in na levi, kjer se je manj videla, je vihrala šele cesarska zastava. Če bi se to bilo zgodilo na privatni hiši, bilo bi to le predrzno izzivanje, na katero smo pri nekaterih ljudeh že navajeni, in naravnost smešno, ker je občina čisto slovenska, a ker se je to zgodilo na šoli, kjer se ima v srcih mladine gojiti ljubezen do domovine in zvestoba do cesarja, moralo je to vsakega avstrijskega domoljuba razžaliti in z največjim ogorčenjem napolniti. Ali se s tem vzvišeni namen šole, zlasti patriotizem in zvestoba do vladarja, doseže ali nasprotno, o tem naj sodi cela javnost. Kaj reče k temu cela javnost? Kaj reče k temu gospod deželni šolski nadzornik? Le to je bil vzrok, da se je domači župnik čutil razžaljenega in ne zastava sama na sebi, ne požarne brambe, katerih korist pripoznava, in ne sloga med narodnostmi, katero si srčno želi. Toliko, da se razumemo.

Iz Velikoveca. Premembo naslova naše posojilnice je deželno trgovsko sodišče potrdilo, kakor je sklenil občni zbor. Odslej se bo zadržala imenovala samo slovenski. Tudi na hiši se že blišči slovanski napis, in tujcem ne bo treba več iskati zaman „Narodnega doma“, ki se nahaja v „Spodnji poštni ulici“.

V Velikovecu je razpisana katehetska služba na tamošnji meščanski šoli do dne 20. julija. Slovenski katehet je pozor! Prošnje je treba vložiti na c. k. okr. šolski svet v Velikovecu. Katehet Nemeč težko izhaja s slovenskimi otroci; in v pastirovanju (seveda prostovoljno), kar pa vsak dober in goreč duhovnik rad stori, nemški katehet ne more nič opraviti, ker je božja služba v Velikovecu kolikor toliko, posebno spovedovanje, dvojezična. Pod sedanjim nemškim katehetom se radi neznanja jezika ni mogli brati predpisani slovenski evangelij pri drugi (šolarski) božji službi, kar je gotovo v kvar dobri stvari.

Razdružilo se je v Velikovecu telovadno društvo. Čudno, ravno sedaj, ko se je otvorila nova moderna telovadnica! Morebiti je pa telovadecm novo moderno telovadno orodje preveč „heil“! Nekateri hudomušni Velikovčani govorijo, naj bi se bil zidal rajši „narrnhaus“.

Za pobita okna „Narodne šole“ v Št. Rupertu pri Velikovecu sta darovala dva ne-

imenovana v Škocijanu 18 kron. Hvala! Živeli nasledniki!

Št. Štefan pri Velikovecu. Lep shod se je obhajal pri nas, ko je priredila naša Ciril in Methodova podružnica svoj letni občni zbor. Izvrstne govore gg. Treiberja, dr. Arnejca, Dobrovca, Poljanca in Rotterja je ljudstvo poslušalo z velikim zanimanjem. Bilo je prav, da se je govorilo na shodu tudi o drugih rečeh in ne samo o šolskih zadevah. Pripomniti je treba, da se prihodnjic že precej časa prej določi primeren dan, ki je najbolj ugoden za zborovanje in ne kakor letos, ko je veliko kmetov bilo zadržano radi živinskega sejma v Železni Kapli. Posameznim gospodom in zaupnim možem se naj shod naznani pravočasno, vsaj osem dni prej, da se more poagiritati za obilno udeležbo. In prav bi bilo tudi, da se v prihodnjic že na vabilu določi natančnejši spored ter naznani predmet in imena govornikov. Umesten je bil tudi sklep, da priredi naša podružnica gotovo še letos veliki shod na Djekšah.

Št. Jurij na Vinogradih. Kresove na čast sv. Cirilu in Metodu smo kurili pri nas na več krajih, v Zgornjih in Spodnjih Trpecah, pri Kolarju v Škoflji in Vogljah. Gotovo je bil morda na celem spodnjem Koroškem najznamenitejši oni kres, ki ga je kuril visoko na gorah vrli kmet Petrič. Raz Petričevo goro se ti odpira krasen razgled po celi slovenski in nemški spodnji Koroški. Tu vidiš lepe kraje, gore in doline celovškega, šentvidskega in velikovškega okrajnega glavarstva. Ob jezikovni meji je gorel torej kres, grmel so topiči v znamenje, da prebiva tukaj še ljudstvo, ki ceni in spoštuje sv. vero in jezik slovenski, ki sta nas nekdanj učila slovenska apostola sveta brata Ciril in Metod.

Št. Jurij na Vinogradih. (Razno.) Popravljali bomo, upamo, še letos pri cerkvi in župnišču. Pri cerkvi moramo popraviti streho na zvoniku, strelodiv in pokriti obmejni zid pri pokopališču. Pri župnišču je treba tudi marsikaj. Ko dovršimo vse, bode imel g. župnik res čedno in dostojno stanovanje. Vse je v najboljšem tiru; izvoljeni stavbeni odbor bode v kratkem oddal potrebna dela. — Pri zadnjem zborovanju važenberske kmetijske podružnice v Malem Št. Vidu pri Kranjcu se je ustanovila zavarovalnica za živino in sicer prva v velikovškem okraju. Pristopilo je že precej kmetov, ki so prijavili veliko živine; plačali bodo 1%; toraj če zavaruješ zdravega vola za 100 kron, plačaš eno krono zavarovalnine. Ljudje obžalujejo, da ne morejo zavarovati svinj in konj, pri katerih se dogajajo najčešče nesreče.

Št. Jurij na Vinogradih. (Cerkvene stvari.) Po dovoljenju škofijstva in po dovršeni aprobaciji v Rimu se je pri nas ustanovila lepa in za naše čase najprimernejša bratovščina presv. Srca Jezusovega. V začetek bratovščine smo obhajali po prazniku presv. Jezusovega Srca v četrtek, petek in soboto zvečer tridnevno s kratko pridigo, litanijami in sv. blagoslovom. Faranom v čast naj se omeni, da so že v lepem številu pristopili k imenovani bratovščini, da so se udeležili tridnevne ter ob enem sprejeli sv. zakramente. Da prvotni ogenj ne ugasne, bomo vsako prvo nedeljo v mesecu dopoldne ali popoldne imeli primerno pridigo. Od Srca Jezusovega pričakujemo veliko, pa še več upamo doseči.

Šmihel nad Pliberkom. Slišali smo, da nameravajo naši koroški visokošolci prirediti v Šercerjevi gostilni tekom teh počitnic ljudsko veselico, kar mi najtopleje pozdravljamo. Morda se pri tej priliki pokaže naše pevsko društvo „Gorotan“ spet enkrat v širši javnosti?!

Vogrče. (Nesreča.) Na Lipici so podirali prošlo soboto neko kovačnico. Nenadoma se je podrl zid in zasul dva delavca. Eden je bil takoj mrtev, drugemu, nekemu Valentinu Miklaviču, pa je zlomilo nogo. Miklaviča so prepeljali v celovško bolnišnico.

Denarna centrala zadružne zveze v Celju, ki je začela poslovati dne 1. januarja 1906, izkazuje za prvo polletje tekočega leta naslednji denarni promet in bilanco: Vplačani deleži 108.700 K. Izplačani deleži 210 K. Stanje deležev 108.490 K. Prejete vloge v tekočem računu 2.036.322.04 K, vzdignjene vloge v tekočem računu 651.266.47 K. Stanje vlog v tekočem računu 1.385.055.57 K. Izplačana posojila v tekočem računu 1.662.702.40 K, vrnjena posojila v tekočem računu 203.015 K. Stanje posojil v tekočem računu 1.459.687.40 K. Gotovina, poštna hranilnica in naložbe 33.858.17 K. Ves denarni promet je znašal 7.765.264.72 K. Vseh zadružnikov oziroma zadružnic šteje „Zveza“ dosedaj 167. Navedene številke jasno pričajo, kako potrebna je bila ureditev denarne centrale pri „Zadružni Zvezi“ v Celju, kjer sedaj posojilnice in druge zadrage najlažje in najboljše nalagajo svoje blagajniške preostanke, odnosno, kjer

najkrajšim potom po ceni in lahko dobijo v potrebi gotovine na razpolaganje. Zaradi tega se pa naj vse pri „Zadružni Zvezi“ v Celju učlanjene zadruge čim dalje tem bolj tesno oklenejo svoje centrale, ker pospešujejo s tem ne-le svoje lastne koristi, ampak povzdigujejo tudi ugled našega posojilništva in „Zadružne Zveze“. Poslovanje centrale „Zadružne Zveze“ je urejeno tako, da isto vstreza vsem modernim in naprednim zahtevam zadružne denarne centralizacije.

Pri otrokih se ob bljevanju in poletni driski izkazuje kot izborna živilo Kufekejeva otroška moka brez mleka na vodi, ker v pravilni razmeri obsega sestavine materinega mleka in je torej tudi primerna za izključno prehrano otrok. Beljakovina te moke je neugodna podlaga za razvitek organizmov, ki dajejo povod driski, in to torej bolezen ustavi.

Društveno gibanje.

Podsinnjavas. Naše kršč. socialno pevsko in delavsko društvo priredi dne 22. julija ob 1/2 1. uri popoldne v Svečah, v gostilni pri Adamu, javen shod, s sodelovanjem tamburaškega društva „Strel“ iz Borovelj. Več o tem prihodnjič. Rokjaki, potrudite se, da bo shod obilno obiskan.

Odbor.

Radiše. Prihodnjo nedeljo, dne 15. julija, po blagoslovu priredi izobraževalno društvo zborovanje. Na dnevnem redu je petje in tamburanje ter dva govora. V prvem govoru (govori še Vam neznan govornik): „Umeščevanje knezov na gospodstvem polju“ se bo razpravljalo o nekdanjih pravicah slovenskega kmeta in slovenskega jezika. Govor bo gotovo zanimiv in tudi koristen, ker bo ljudstvo zvedelo, kakšne pravice je enkrat imelo in kakšne ima dandanes. V drugem govoru: „Izobrazba in kmet“ se bo govorilo o potrebi izobrazbe za vsakega človeka in posebej za kmeta. Vabimo vse ude in prijatelje društva iz Radiš in okolice, da bi v obilnem številu posetili zborovanje. Kmetje in mladeniči in narodna dekleta pridite gotovo! Kar se človek nauči, to mu ne more vzeti noben vrag. Na svidenje prihodnjo nedeljo!

Dobrlavas. Družba sv. Mohorja je podarila našemu izobraževalnemu društvu okrog 60 lepih knjig različne vsebine. Izreka se ji za ta blagodušni dar tem potome iskrena zahvala. Odbor.

Krščansko socialno ljudsko društvo za Ovbre in St. Štefan ima svoj ustanovni shod v nedeljo dne 15. julija ob 4. uri popoldne v Ovbri. Govoril bode g. dr. Brejc.

Dopisi.

Gornji Breg pri Brnci. (Zagrizenost naših „pangermanov“.) Kdor pozna razmere na Gornjem Bregu, bo pač gotovo pritegnil moji trditvi, da ni lahko kje najti večjega in struenejšega ultra-nemčurstva nego v tej vasi. Z malimi častnimi izjemami vlada tu taka nemškutarija, da značajnemu človeku, ki je ostal zvest svojemu narodu, skoraj ni obstati. Ker pa je strelišče na tleh zavednega slovenskega kmeta, g. Pogliča, p. d. Rek-a, ki je znan po svojem prizadevanju, naj bi se poučevalo v šoli 4 leta slovensko in potem šele nemško, ker je torej strelišče slovenska last, streljalo se je na predvečer Ciril-Methodovega imendana tudi na Gornjem Bregu. A gorje! Jedva se je začul prvi strel, že je bil ves nemčurški Izrael po koncu. Kakor sršeni so leteli naši pangermani skupaj in ni trajalo dolgo in bila je zbrana vsa nemčurška elita gornjebreška. Sestavil se je pravcati vojni sod in kakor hijene so padli po onem slovenskem dijaku, ki je toli „predrzen“, da se upa, ako treba, tudi javno zagovarjati slovanske narode, ki so menda „das schlechteste Gesindel der Welt“, po onem dijaku, ki se je zdaj celo toliko „izpozabil“, da je pomagal po svojih močeh počastiti spomin slovanskih apostolov, Cirila in Metoda. Zdi se, da so ti ljudje prevzeli nalogo starih klepetulj, ki ne znajo drugega, nego obirati poštene ljudi in jih vleči čez svoje čeljusti. Veste kaj, vi pangermani gornjebreški, nikakor si ne domišljajte, da s svojimi nesramnimi napadi odvrnete poštene ljudi od narodnega delovanja. Nasprotno, nas s tem le vzpodbujate k še večjemu odporu, ker je boj proti takim ljudem neizogiben, med tem ko bi bil mir ob takih okoliščinah za nas le sramoten. Vaša stara fraza, da smo „hujskači“, nas niti malo ne moti; saj je pri vas „hujskač“ vsakdo, ki ima še toliko poguma, da nastopi proti vašim zasramovanjem mirnega slovenskega ljudstva. Sicer pa nam je to, ako nas obsojajo ljudje vašega kalibra, katerih orožje je samo podlo obrekovanje, kar se je najlepše pokazalo zdaj na Gornjem Bregu, le

v čast in dokaz, da smo na pravi poti. Ali ni ravno to največja podlost in zavratnost, če obrekujete v gostilni javno kakega zavednega narodnjaka in mu potem, ko se vam pride osebno primerno zahvaliti, vse utajite? Očividno pomeni to germansko odkritosrčnost, ki jo tolikrat podarjate!?! Proti pravim, poštenim Nemcem nimamo ničesar, zahtevamo pa, zlasti ako živijo na slovenskih tleh, da nas spoštujejo, kakor mi spoštujemo njih, da spoštujejo tudi naše običaje. Povsem naravna posledica pa je, da se upremo zasramovanju. Sicer je slovenska potrpežljivost jako velika, a s časom tudi ona neha. Kdo more od nas zahtevati, da bi mirno vtikali žalitve, kakor: „Die Slaven sind das schlechteste Gesindel der Welt, die feigste Bande itd.“ — in to od človeka, ki išče svoj zaslužek pri Slovencih? Radovedni smo, kako bi se godilo Slovincu med Nemci, ko bi jih začel javno zasramovati in se norčevati iz njihovih običajev. Kar zašumelo bi po gozdu nemških listov in Slovenec bi bil ugnobljen in spoznati bi moral bridko resnico, da pač nobeno ljudstvo ni tako hlapčevsko potrpežljivo kot so Slovenci. Ako bo pa vendar tudi slovensko ljudstvo prišlo do spoznanja, potem pripisite to sami sebi, ne pa slovenskim „hujskačem“, kakor je to pri vas v navadi. — Glede streljanja na predvečer Ciril-Methodovega imendana pa vedite, da se bomo vkljub vašemu ropotanju in obrekovanju še vsikdar posluževali pravice, proslavljati na slovenskih tleh slovenske velmože. Te pravice nam ne morete odreči, pač pa mi vam lahko odrekamo pravico, prirejati na slovenskih tleh germanske „menadžerije“ in uprizarjati slične take orgije. Kar mi delamo na svoji zemlji, to vas prav nič ne briga! Saj se tudi mi ne brigamo za stvari, ki se godijo v nemških krajih. Zapomnite si to in pustite nas pri miru! Ako se boste pa v svoji znani ošabnosti in domišljavosti tudi nadalje vtikali v naše zadeve, potem se pa ne čudite, če se bodo vzdignili značajni možje, ki jim je na srcu narodova čast, in vam bodo napovedali najbrezobzirnejši boj, da vas bo enkrat za vselej minila vaša slast obrekovati in zasramovati mirno in pošteno slovensko ljudstvo! — Ta slučaj v Gornjem Bregu nam menda dosti jasno priča, kakšnega orožja se poslužujejo slovenski janičarji tam, kjer čutijo, da so v večini. Kjer so v manjšini, tam se prilizujejo, da preslepijo zavednega slovenskega kmeta, ki jim le predostikrat gre na limanice, kjer so pa v večini, tam se šele v bengalični luči kaže njihova brezobzirnost. Revež je tisti narodnjak, ki mora prebivati med nemčurji. Izziva in zasramuje se pri vsaki priliki. Največji revež pa je med njimi slovenski dijak. Ako je toli značajan in jeklen, da se jim ne ukloni in ne trobi v njih pangermanski rog, ima pač najlepšo priložnost, spoznati in čutiti njih besnost, ki se razodeva nad njim, ker si ne more pomagati v vsej svoji nagoti. Obrekovanje in ščuvanje enega rodbinskega člana proti drugemu, to jim je priljubljeno orožje. In taki ljudje imajo potem še pogum, imenovati značajne, za blagor ljudstva vnete može, ki se upajo odkrito nastopiti proti takim orgijam, „ljudske hujskače“ (Volksverhetzer)! Taki ljudje se še drznejo v javnih lokalih obrekovati nesebične slovenske prvoboritelje, ki so posvetili svoje moči samo v blagor ljudstva, in jim nadevati najnesramnejše priimke, kakor na pr. g. Hochmüllerja. Vidi se, da so v obilni meri deležni germanske kulture! Naj služijo te vrstice vsem zavednim Slovincem v spoznanje, kaj imamo pričakovati od Nemcev in njihovih hlapcev, naših odpadnikov, kakor

hitro so nas dobili v pest. In proti takim ljudem nimamo drugega zdravila, nego najbrezobzirnejši boj na življenje in smrt. Rešimo iz njihovih krempljev, kar se še rešiti da. Torej na delo!

Sovražnik mora pasti,
Naš sveti dom pa vzrasti!

Korotanski.

Tisoči priznanj potrjujejo da najboljšo in najcenejšo dobavlja cerkvene paramente in oprave

neprekosno že 95 let stara tvrdka

Josip Neškudla

c. in kr. dvorni dobavitelj in tvorničar

Jablone nad Orlicí, št. 86, pošta istotam
Česko.

Prosi se natančnega naslova.

Ilustrovani ceniki, proračuni, izberki poštine prosto.

Listnica uredništva.

Gg. dopisnikom. Kakor je videti, se bo poznejše izhajanje lista prav dobro obneslo. Gg. dopisniki so postali naenkrat zelo pridni, tako da smo morali celo vrsto dopisov prihraniti za prihodnjič. Temu je tudi nekoliko krivo, da je bil v četrtak praznik sv. Mohorja, ko se v tiskarni ne dela. Vsekako pa prosimo, da se nam sicer dopisi pošljejo vsaj do srede popoldne, ker sicer ni dovolj časa in prostora za politični pregled, katerega bi ne radi izpuščali.

Kdor ljubi kakao in čokolado, temu bo di praporočen:

Ivana Hoffa

Kandol-Kakao

ki ima najmanj toščice v sebi, je torej najlaše prebaven, ne provzroča nikoli zaprtosti in je ob najboljšem okusu izredno poceni.

Pristen samo z imenom
Ivan Hoff
in s levjo varstveno znamko.

Zavoji po 1/4 kg 90 vinarjev
> 1/2 > 50
> Dobiva se povsod.

Razne stvari.

Čudna povest. V občini Schaffhausen na Bavarskem je pred 26 leti izginila žena Widmeier. Poprej je bila opetovano „zamaknjena“ ter je prorokovala tako čudne stvari, da so romali ljudje od daleč k njej, a duhovniki so s prižnic svarili vernike pred vedeževalko. Dne 20. januarja 1880 pa je hipoma izginila. Raznesla se je vest, da jo je hudič s štirimi črnimi konji odpeljal. Čudno pa je, da se oblasti niso prav nič brigale za govorico. Nedavno pa je naznanila sodišču pokojne hči, da leži mati že 26 let pokopana na vrtu za hišo. Umrta je hipno naravne smrti, a oče, ki je mislil, da je le zamaknjena, jo je položil v zofu, na kateri je potem hči spala, ki pa trdi, da ni nikdar občutila najmanjšega mrtvaškega duha. Pozneje je mož pač uvidel, da je žena res mrtva, a tega si ni upal naznaniti. In tako so imeli ženo celo leto v zofi ter se je truplo posušilo v mumijo. Nato so jo imeli več let v neki čumnati, in šele po očetovi smrti sta hčeri dali skozi kuhinjsko okno popolnoma zrušeno truplo bratu na vrt, da ga je zakopal. Sodna komisija je res našla okostnjak na dotičnem mestu 20 cm pod zemljo.

Želodčne kapljice (z varstveno znamko sv. Marka).

500 let je stara lekarna, v kateri se izdelujejo po izkušenem zdravniškem receptu želodčne kapljice (z varstveno znamko sv. Marka). Te želodčne kapljice, ki so izgotovljene po receptu, ki ga mi je dal zdravnik na razpolago, so se izborno obnesle zavdrževanje zdravja, ker je dokazano, da je

Postavno zavarovano.

nervoznost, bledičnost, nespečnost, migrena, glavobol vedno le posledica slabe prebave, in vsled tega pomanjkljive tvoritve krvi. Kapljice izborno učinkujejo pri prehladi želodca, želodčni slabosti, slabi prebavi in ž njo zvezanem telesnem zaporu in breztečnosti.

Izpis iz skoraj vsak dan mi prostovoljno priposlanih zahvalnih pisem:

Z Vašimi želodčnimi kapljicami sem zelo zadovoljen, ker so ozdravile mojo hčer dolgoletne bledičnosti. Prosim, pošljite mi za 8 kron še 2 tucata. Z odličnim spoštovanjem HENRIK KUBRICHT, krajevni sodnik v Radenburgu. — Vaše želodčne kapljice so moji ženi čudovito pomagale proti želodčni bolezni. Pošljite mi zopet 12 stekleničic. JOSIP SCHNEIDER, hišni posestnik na Dunaju, Videnska glavna cesta.

Želodčne kapljice se pošiljajo:

1 tucat za K 4.—, 3 tucati za K 11.—, 5 tucatov za K 17.—,

franko zavoja prosta pošiljka, ako se znesek prej vpošlje ali po poštne povzetju. Razpošilja edino le mestna lekarna v Zagrebu, Markov trg št. 6, poleg cerkve sv. Marka.

Dr. Vinko Hudelist,

zdravnik v Velikoven, odpotuje in izostane od dne
16. julija do dne 31. julija t. l.

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica za Djekše, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, bo imela svoj

letni občni zbor

v nedeljo dne 15. julija 1906, ob 1/2 4. uri popoldne, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o delovanju hranilnice in posojilnice za leto 1905 in odobrenje letnega računa.
2. Sklep o čistem dobičku.
2. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
3. Slučajnosti.

K obilni udeležbi se vabijo vsi zadržniki.

Načelstvo.

NB. Ako ob določeni uri ne bo zastopano postavno število zadržnikov, se vrši sklepanje pol ure pozneje, ne da bi se oziralo na udeležbo.

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica v Farni vasi na Prevaljah priredi svoj

občni zbor

dne 15. julija 1906, popoldne ob 3. uri, v pisarni pri Stökl-u v Farni vasi s sledečim sporedom:

1. Poročilo o reviziji dne 12. junija 1906.
2. Pogovor v zadevi elektrike.
3. Naročilo nove blagajne.
4. Razni nasveti.

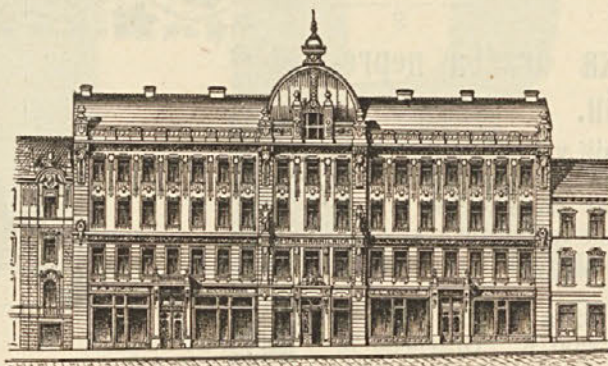
K obilni udeležbi vabi *načelstvo.*

Proda se kajža

pri Maticu v Temarivasi pri Lipi nad Vrbo, katera ima 7 birnjev zemljišča in 3 joha gozda. Kajža je v dobrem stanu, s tremi izbami, shrambo, kuhinjo in kletjo. V hlevu je prostora za dve kravi. Cena 4400 kron. Več pove **Janez Ček**, čevljarski mojster na Bregu, pošta Rožek na Koroškem.

Stanje

hranilnih vlog:
22,000.000 kron.

Rezervni

zaklad:
nad 760.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3,

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4³/₄% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se vljudno priporoča za natiskovanje vizitnic pismenih zavitev itd. po najnižjih cenah.

Kupujte národní kolek!

Rastlinski liker in rastlinska grenčica

„JELEN“

sta sestavljena iz najzdravilnejših planinskih rastlin, podpirata in pospešujeta prebavo, krepita želodec in ž njim celo človeško telo ter sta vsled teh svojih odličnih lastnosti najboljša izdelka

te vrste.

Edini izdelovatelj:

Anton Jelenc v Idriji,

imetelj rastlinske destilacije „JELEN“.

Prostovoljna sodnijska dražba nepremičnin.

Po c. kr. okrajni sodnji v Velikovcu se bodo na javni dražbi prodale na prošnjo dedičev po Štefanu Zechner p. d. Živat na Djekšah v zapuščino spadajoče premožnine in Žiratova kmetija, vl. št. 2, kat. obč. Djekše, kakor tudi pripadajoča posestev.

Posestvo meri 25 ha 82 a 81 m², izklicna cena znaša 6000 K, vadij 600 K. Dražbeno izkupilo se od dneva izdražbanja pa do plačila obrestuje po 5% in se mora plačati v gotovini v treh obrokih po 1/3 od dveh do dveh mesecev, ako pa ostanejo terjatve v skupnem znesku 4040 K zavarovane na posestvu, pa ena polovica tekom dveh mesecev, druga polovica pa tekom štirih mesecev od dneva dražbe naprej.

Setev in premožnine se bodo izklicale za cenjeno vrednost in oddale samo proti takojšnjemu plačilu.

Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo zastavne pravice ne glede na prodajno ceno.

Dražba se vrši

v ponedeljek, dne 16. julija 1906, ob 9. uri dopoldne

na licu mesta na Djekšah št. 15.

Popis imetka, zemljiškoknjižni izpis in dražbeni pogoji se lahko vpogledajo pri tej sodnji.

C. kr. okr. sodnija v Velikovcu
oddelek I, dne 30. junija 1906.

Kaplan l. r.

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Peter Wernig,

c. kr. dvorni izdelovatelj orožja v Borovljah, Koroško.
Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Svoji k svojim!

Opozorjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo

„CROATIA“

pod pokroviteljstvom kralj. glavnega mesta ZAGREBA.

Ista zavaruje na Štajarskem, Kranjskem in Koroškem vse premožnine, živino in pridelke proti ognju po najnižjih cenah.

Vsa pojasnila daje:

glavni zastop „CROATIE“ v Celovcu

Valentin Jug, benediktinski trg št. 4.

Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih Koroške.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznivo.

Edino pravi je

Thierryjev balsam

le z zeleno znamko z nuno.

Staroslaven neprekosljivo zoper motenje prebavljanja, krče v želodcu, koliko, prehlajenje (katar), prsne bolezni, influenco itd. itd.

Cena: 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 te-
lika posebna steklenica s patent. zamaškom
K 5.— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo splošno
znano kot „non plus ultra“

za vse se tako zastarele rane, vnetja, poškodbe, ture in uljesa vseh
vrst. — Cena: 2 lončka K 3.60 franko razpošilja le proti predplači ali
povzetju

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Knjižico s tisočih zahvalnih pisem zastopj in franko.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah in medicinskih drogerijah.

Kolači in močnate jedi

so za marsikoga stvari, po katerih zastopj hrepeni, ker mu jih želodec ne prenese. Ali samo tako dolgo, dokler niso pripravljene s **Ceres-jedilno mastjo.** Tako pripravljene prenese tudi **najslabši želodec.**

Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak **kmetijski stroj**, naj se obrne naravnost na tovarno

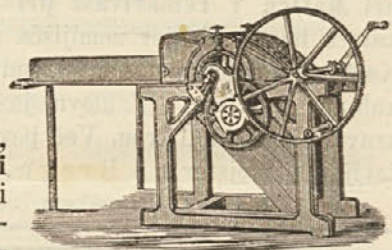
Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adlergasse št. 19.

nasproti c. kr. kmetijske družbe,

kjer se dobijo najnovejše mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki **vodovodi**, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (Glej podobo na levi strani.)

Cenike pošilja zastopj.

Vinske in sadne stiskalnice

z dvojnimi stiskalom „Herkules“ za ročno obrat.

Hidravlične stiskalnice

za velik pritisek in velike učinke.

Mlini za sadje in grozdje. Obiralniki.

Povsem urejene moštarnice, stalne in za prevažanje. Stiskalnice za pridelovanje sadnih in jagodnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, sadni lupilniki in rezalniki. Samodelujoče patentovane nosne in vozne brizgalnice za vinograde, sadje, drevje, hmelj, grenkuljico „Syphonia“. Pluge za vinograde izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši sestavi

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarne poljedelskih strojev, livarne in parne kovarne.

Dunaj, II./1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 560 zlatimi, srebrnimi kolajnami itd.

Obširni ceniki zastopj. — Zastopniki in prekučpi se iščejo.

Hotel „Balkan“ Trst. Kavarna in restavracija

Nova zgradba, 70 elegantnih sob, lift, električna razsvetljava, kopelji. — Cene zmerne. Počkaj & Kögl.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Prodaja srečk proti mesečnim odplačilom.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavolje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.